

S. Sayısı : 182

İstanbul Milletvekilleri Cihad Baban ve Dr. Adnan Adıvar'ın; İstiklâl Mahkemeleri Kanunu ile tadil ve eklerinin yürürlükten kaldırılması hakkında kanun teklifi ve İçişleri ve Adalet Komisyonları raporları (2/109)

Ankara, 5 Haziran 1948

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İstiklâl Harbi esnasında memleketin içindeki hiyanetleri önlemek ve zaferden sonra da yapılan inkılapları muhafaza etmek gayesiyle kurulmuş olan istiklâl mahkemeleri, tarihi rollerini oynamış, vazifelerini bitirmiş bulunuyorlar.

Bugün içinde bulunduğumuz devir bizi fevkalâde tedbirlerden uzak tutmaktadır. Bu itibarla hizmetini ve vazifesini yapmış olan bu şiddet kanununun da meriyetten kalkması muvafık görülmüş ve bugünkü demokratik inkişaf devrinin zihniyetine uyularak 249 No. lı ve 31 Temmuz 1338 tarihli kanunun tâdil ve eklerinin ilgası için aşağıdaki teklif yapılmıştır:

İstanbul Milletvekili
Cihad Baban

İstanbul Milletvekili
Dr. Adnan Adıvar

İçişleri Komisyonu Raporu

T. B. M. M.
İçişleri Komisyonu
Esas No. 2/109
Karar No. 18

18 . I . 1949

Yüksek Başkanlığa

İstanbul Milletvekilleri Dr. Adnan Adıvar ve Cihad Baban'ın, İstiklâl Mahkemeleri Kanunu ile tadil ve eklerinin yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi Adalet ve İçişleri Bakanları ve teklif sahibi Cihad Baban hazır oldukları halde İçişleri Komisyonunda incelendi.

Teklifin tümü üzerine açılan müzakerede arkadaşlardan bazıları (31 Temmuz 1338 tarihli 249 sayılı Kanun, esasen daha evvel Millî Mücadele senelerinde muvazzaf ve gönüllü olarak askerlik hizmetine dâhil olup firar edenlerle firara sebebiyet, firariyi ihfa ve hiyaneti vataniye suçlarını kısa ve kesin muhakeme usulü ile neticelendirmek üzere 21, 28 ve 65 sayılı kanunlar yerine kaim olarak yürürlüğe konmuş ve Millî dâvanın zaferle sonuçlanması ile beraber zaferden sonra da Atatürk'ün başarı ile tahak-

kuk ettirdiği inkılapların yerleşme ve kökleşmesinde tesiri görülmüş ve kanunun yedinci maddesinde gösterildiği üzere «Esbabı teşkilin zevali ile İstiklâl Mahkemelerinin faaliyetleri Meclis kararıyla tatil» olunalı yıllar geçmiş ve bu suretle mücesesenin faaliyetten kalması kanunda haddizatında fiilen yürürlükte bulunmaması neticesini kendi kendine hâsıl etmiş ve şimdiki halde bunu mülevvenatımız arasında ancak tarihi bir bergüzâr olarak yer tutmuş olduğuna göre - Hüdanegerde - Meclis kararı ile tekrar olağanüstü bir tedbir olarak müracaat olunacak tarihi değeri haiz böyle bir ihtiyacı nazari bir düşünce ile elden bırakmaya pratik bakımdan ihtiyaç olmadığı beyanı ile teklifin reddi lüzumunu) ileri sürmüşler ise de.

Esbabı teşkilin zevali üzerine İstiklâl Mahkemelerinin faaliyetlerine Meclis kararı ile son

verilmesi demek, 249 sayılı Kanun ile ek ve tadillerinin yürürlükten hukukan kaldırmak demek olmayacağı,

Bu kanun yürürlükte kalırsa mezkûr mahkemelerin yine Meclis kararı ile ihdas olunabileceği, bu takdirde de 249 sayılı Kanun ile bu mahkemelerin vazifeleri sahasına giren suçları gösteren eski Ceza Kanunnamesi, hiyaneti vatanıye kanunu, mükellefiyeti Askeriye Kanunu tamamen kaldırılarak aynı suçlar bütün mahiyetleri ve yeni yeni unsurları ile daha sonradan kanunlaşan Türk Ceza Kanununda, Askerlik Kanununda yer aldığı, bu sebeple memleketçe hiç ihtiyaç görülmemesi temenniye şayan olan olağanüstü bir hal hudusunda 249 sayılı Kanunu metinde yeni değişiklikler yapmadıkça yürürlüğe koyup İstiklâl Mahkemelerine vazife tevdiine zaten maddeten ve hukukan imkân olamayacağı,

Bugün fiilen yürürlükte bulunmayan mezkûr kanun ek ve tadilleri ile birlikte hukukan da yürürlükten kaldırmakta artık hiçbir mahzur bulunamayacağı,

Diğer taraftan millî dâvanın zaferine ve kemalist inkılâbın kökleşmesine istiklâl mahkemelerinin tertip kudretini ve 249 sayılı Kanunun kuvvei teyidiyesini yegâne esas diye almak yerine zaferin de, inkılâbın da Büyük Türk Milletinin olanca varlığını ortaya koyarak canla, gönülle Atatürk'ün nurlu yolunda gayretle koyulmuş olduğunun mesut bir neticesi olarak kabul ve teslim edilmesi tarihi hakikatlara daha uygun olacağı,

Hususiyle memleketimizde demokrasi yolunda günden güne huzur ve emniyet içinde ilerleyen gelişmeleri yanında bugünkü Anayasa anlayışımızla da artık bağdaşık görülemiyen 249, 738 ve 868 sayılı kanunların yürürlükten kaldırılması zaruri olup olağanüstü bir hal hudusunda Anayasamız ile idare ve Millî Korunma mevzuatımız, âmme nizamının devamına yeter garanti teşkil edebileceği ve istikbalde yeter görülmezse gereken kanun ve teşkilâtı koymakta Büyük Meclisin yaşama yetkisi aziz vatanın selâmetini her zaman kâfil bulunduğu,

Bu itibarla Millî tarihimizde yeri ve değeri malûm ve müsellemler olup devrini ikmal etmiş, fiilen ve hukukan hâlde ve istikbalde hayatıyetini zâten kaybetmiş olan bu kanun ek ve ta-

dilleri ile müdevvenatımızdan çıkarılıp tatbika-tına ait mahfuzatta birçok muhassanatı ve bir hayli de mahzurları ile birlikte Türk Hukuk tarihine tevdi daha isabetli olacağı,

Adalet Bakanının bu tafsilâtı müeyyit izahları, İçişleri Bakanının Hükümetçe de aynı görüşte mutabakatı tazammun eden ifadeleri üzerine çoğunlukla beyan olunarak tasarının tümü hakkındaki görüşme sona ermiş ve maddelere geçilmesi çoğunlukla muvafık görülmüş, maddelerde de kanun tekniğinde ve mevzuatımızda kabul edilmiş olan şekle ait değişikliklerin yapılması ve kanun ünvanının ona göre tesbit edilmesi kararlaştırıldı.

Havalesi gereğince Adalet Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

İçişleri Komisyonu Başkanı	Başkan V.	
Tekirdağ	Çoruh	
C. Uybadın	Aşağıdaki sebeplerden dolayı muhalifim	
	A. Tüzün	
Sözcü	Kâtip	
Kars	Balıkesir	
A. Eyidoğan	F. Tiritioğlu	
Amasya	Antalya	
A. Eymir	Aşağıdaki sebeplerden dolayı muhalifim	
	R. Kaplan	
Bolu	Çanakkale	Çorum
H. Ş. Adal	N. Çitakoğlu	S. Karafakıoğlu
Giresun	Giresun	Gümüşane
E. Dizdar	T. Ekmen	A. K. Varınca
Keyseri	Konya	Konya
F. Apaydın	M. Ş. Altan	Ş. Ergun
Niğde	Ordu	Siird
Ş. Süer	H. Şarlan	L. Yavuz
Sinop		Sivas
S. Batur		N. Ergin
Trabzon		Yozgad
H. Orhon		İ. Olgun

Antalya

Türk Milletinin İstiklâl Savaşında aldığı tedbirlerin cümlesi daima saygı ile hâtırası yazılacak ve çocuklarımıza bu his ile devredeceğimiz aziz mefhumlardır.

Tasarıda ilgası teklif olunan İstiklâl Mahkemeleri Kanunu bu cümledendir. Sebepsiz il-

gasını teklif İstiklâl savaşı hâtıralarına saygısızlıktır; tasarının reddedilmesi reyindeyim.

Rasih Kaplan

Çoruh

249 Numaralı Kanunun 7 nci maddesinin son fıkrasında işbu kanun esbabı teşkilin zevali

ile faaliyeti tatil olunur denildiğine göre kanun bilful mevkii meriyette değildir.

Ancak hükmen mevcut olan kanunu kaldırmak için kanun yapmakta da kanunî bir faide mülâhaza edilemez.

Müdevvenatı Kanuniyemiz arasında muhafaza edilmesine taraftarım.

Atıf Tüzün

Adalet Komisyonu Raporu

T. B. M. M.

Adalet Komisyonu

Esas No. 2/109

Karar No. 41

25 . IV . 1949

Yüksek Başkanlığa

İstiklâl mahkemeleri kanunu ile tadil ve eklerinin yürürlükten kaldırılması hakkında İstanbul Milletvekilleri Dr. Adnan Adıvar ile Cihad Baban'ın kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu Komisyonumuza havale buyurulmakla Adalet Bakanlığı temsilcisi hazır olduğu halde incelendi ve görüşüldü.

31 Temmuz 1339 tarih ve 249 sayılı İstiklâl Mahakimi Kanununun, Türk tarihinde şerefli bir dönüm noktası teşkil eden milli karakteri haiz, engin mânalı ve istikbali tâ'in eden hâdiselerin cereyanı sırasında hizmetini yapmış olduğu belirtilerek, kanun teklifi İçişleri Komisyonunun değiştirilmesinde yapılan bir ifade tashihi ile aynen ve çoğunlukla kabul edilmiştir.

Kamutayın yüce tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunuldu.

Adalet Komisyonu

Başkanı
Kayseri
R. Özsoy

Bu Rapor Sözcüsü
Bursa
A. Konuk

Kâtip

Ankara
E. H. Ergun

Antalya
N. Aksoy

Bursa
A. Akgüç

Kırşehir
S. Kurutluoğlu

Denizli
N. Küçükca

Erzurum
Ş. İbrahimhakkıoğlu

İsparta
R. Güllü

İstanbul
F. H. Demirelli

İstanbul
M. H. Gelenbeğ

İzmir

Esasen bu kanun yürürlüğe girmesi Meclis kararına bağlıdır. Kaldırılması zarureti yoktur.

E. Oran

Kastamonu
Dr. F. Ecevit

Kayseri
S. A. Feyzioğlu

Manisa
F. Uslu

Mardin
M. K. Boran

Muğla
N. Özcan

Bolu H. Ş. Adal	Bolu İ. Yalçın	Çorum S. Karafakıoğlu	Muğla N. Erdem	Niğde Ş. Süer
Giresun F. Diadar	Kayseri F. Apaydın	Konya M. Ş. Altın	İmzada bulunmadı. Sivas Mitat Ş. Bleda	İmzada bulunmadı. Trabzon H. Orhon
				Yozgad İ. Olgun

ANKARA MİLLETVEKİLİ EMİN HALİM ER-
GÜN VE İZMİR MİLLETVEKİLİ EKREM
ORAN'IN KANUN TEKLİFİ

5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 22 nci
maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 22 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Madde 22. — Aşağıda yazılı ölçü, tartı ve ölçeklerin 1782 sayılı Ölçüler Kanunu ve tüzüğü hükümlerine göre her yıl Belediyeye damgalattırılması karşılığında aşağıdaki resimler alınır:

- A) Gramların beher parçasından 5
- B) 50 kiloya kadar beher tartı aletinden 50
- C) 50 kilodan yukarı beher 50 kilo ve küsuru için 20

- D) Oturak terazilerden 50
- E) El terazilerinden 20
- F) Her çeşit basküllerden ve çekilerden 200
- G) Mayiat ve diğer hacim ölçülerinin her parçasından 5
- H) Uzunluk ölçülerinin her parçasından 10

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.